

Előfizetési árak:

Egy évre ..... 6 ft 50 kr.
Fél évre ..... 3 ft 25 kr.
Negyed évre ..... 1 ft 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Holtógy és Vajda nyomdaja.
Hova a lap szellemi részét illető
közlemények, előfizetési pénzek
is küldendők.

SZENTESI LAP

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMÚ KÖZLÖNY.

Hirdetések árát

vaiamint nyitlteri közleménye-
ket kiadóhivatalunk méret sze-
rint olcsón számít.

Egyes példányok kaphatók:

nyomdánkban, Stark N és Un-
termüller E. könyvk-ben szá-
monként 5 krért.

Kéziratok visszatartának

Megjelenik hetenként háromszor:
vasárnap, szerdán és pénteken
a kora reggeli órákban.

Felelős szerkesztő és lapfoglaló:
S I M A F E R E N C Z.

Lapunk megrendelhető:
a kiadóhivatalban és lapkihordónk
útján, kik az előfizetési pénzeket is felvehetik

Politikai helyzet.

A békegalambok sugása-bugása immár befejezéshez közeledik. Hogy lesz-e ennek a hosszasan unalomig erőltetett, béketanácskozási akár a kormány, akár az ellenzék által követelt és várt eredménye: arról ma még számot adni nehéz feladat volna. Nehéz feladat azért, mert az őszinteség nagyobb hiányával és az elvekhez való ragaszkodás nagyobb gyengeségével parlamenti pártok egymással szemben még nem konferenciáztak, mint a hogy megy ez a mai béketárgyalás. Ha nyíltan kell mondanunk, akkor bátran kijelenthetjük, hogy a kormány és kormánypárt az egész mérkőzés vonalán a törvénytelen ségben épügy mint a konokságban, következetesebben és szilárdabban megálta a helyét, mint a háborúra gyülekezett ellenzék a maga követelésének fenntartásában.

Tény, hogy a parlamentben a pártok vezérei: Horánszky, Kossuth, Molnár és Polónyi egyhangulag jelentették ki és a nemzet színe előtt tettek fogadást arra, hogy még a Bánffy kormány meg nem bukik, addig nem engednek megszavazni semmiféle törvényjavaslatot; Bánffy és pártja ezzel szemben határozottan kijelentették, hogy Bánffy meg ugyan, de előbb követeli az általa benyújtott törvényjavaslatok megszavazását.

Ilyen körülmények között a helyzet tisztá.

Ha az ellenzék szavánál akart maradni, akkor nem szavazhat meg a Bánffy kormányt semmit és kenyszeríti őt a lemondásra. S mert fel nem tételezhető, hogy a király a Bánffy kormány létért saját esküvelét tépje szét, annál fogva a kormányzásra képtelenné tett Bánffy-kabinetet elbocsátja s egy a közállapotok kikorrigálására alkalmas új kormányt nevez ki. Ez az ellenzék rendíthetetlen magatartásának természetes politikai következménye. Vagy az, hogy a király Bánffyt mindenáron megtartsa s hogy a mai tarthatlan helyzetből kiszabadítsa: az alkotmány nyílt megsértésével feloszlatja a képviselőházat. Módot nyújt a kormánynak arra, hogy ha tudja, írta ki az ellenzékét s aztán teremtsen a maga számára egy ellenmondásra teljesen képtelen parlamentet. Az ellenzéknek, mikor a harcba ment, csak ezen két eshetőséggel lehetett számolni. Már most, ha komolyan számolt azzal és beleszorította a kormányt az ex-lex állapotba; akkor a consequenciákat végig le vonnia és folytatni a küzdelmet mindaddig, míg ez a kormány r e n d s z e r e v e l e g y ü t t bukik, vagy ha ehhez a király hozzá nem járul, folytatni a küzdelmet é l e t - h a l á l h a r c z a r a.

Mert ha oda jutunk, hogy a korona mindenáron megtartja Bánffyt, — még az alkotmány megsértésével is — akkor tisztába jöttünk azzal, hogy Magyarországnak nincs királyi esküvel dönthetetlenül körül-

határolt szilárd alkotmánya. Ez ugyan kínos tapasztalat volna a nemzetre, de jobb a nyílt abszolutizmus, melynek intézkedéseit a nemzet törvényesen el nem ismeri és érte a felelősséget esetleg magára a koronára is átháríthatja, — mint egy olyan alkotmány, mely az abszolutizmus álarczájár és egy összevászárult parlament segítségével a nemzeti jogának elkobzásához a nemzeti akarat bélyegével alkot törvényeket.

Én így fogtam föl az ellenzék által megindított obstructionalis küzdelmet s annak konzekvenciáját úgy állapítottam meg, hogy e küzdelemben vagy a kormánynak és rendszernek, vagy az alkotmány megsértésének segítségével az esetleg ellenzék megsemmisítésére kell vezetnie.

Vagy, vagy. Mert különben nem volt indokolt ez a harc, nem volt szabad az ellenzéknek az ex-lex állapotokat megteremteni.

Akkor tehát, mikor a kormány nyíltan megmondta, hogy ő mit követel viszszeállapítása fejében, az ellenzéknek is azonnal nyíltan mindent — megfontoló politikuskokhoz méltóan — férfiasan ki kellett volna jelenteni, hogy mire hajlandó.

De taktikázni és a színművészet legügyesebb szemforgatásával játszani hat héten át a háborút és a békét s végre a tisztelt „ízék tanácsa“-nak a díssidensek és Széll Kálmán puhitgatásai folytán azon eredményre jutni, hogy ha Bánffy máskép-

A „SZENTESI LAP“ TÁRCZÁJA.

A vendég.

8 Regény: **Sima Ferencztől.**

A nászút után.

(Folytatás.)

Szarvadiné asszonyom halálra ijedt, mikor fia elvadult arczát és fényezető hangját hallotta. Megfogta a fiú kezét. Édes fiam, gyere velem. Menjünk át apadhoz a másik sátorba.

— No már nem megyek addig egy tapodtat se, míg le nem tiportam ezt a czéda lányt.

No hát édes fiam — esdekelt az anya — ne csinálj itt semmi csúfságot. Nyomban szörnyet halnék, ha valami szegényt ejtenél rajtunk. Oh, édes Istenem, hogy miért is jöttünk ide. Édes fiam, hát nem hallgatsz édes öreg szüledre, esdekelt az anya, de úgy, hogy fiával folytatott tárgyalása senkinek fel ne tűnjék.

Oh, oh, édes Istenem. Hát van is abban baj, hogy ennek a grófnak jó kedve van és mulat ezzel a szegény lánnyal.

— Ahhoz kend, édes anyam, nem ért.

— Dehogy nem értek, édes fiam, dehogyan nem értek. Hiszen én is voltam lány. Nekem is volt hasonló esetem. De apád okos ember volt, mindig tudta, hogy mit hogy kell felfogni.

No, majd én is tudom, dühöngött a legény. Majd én is tudom és nem kérek kendtektől tanácsot.

A gróf ez alatt tánczolt veszett szenvedélyvel, hogy az úri népnek is feltűnt már, hogy nem akarta a tánczot abba hagyni.

Most jött a sátorba az ifjú pár.

Éljenzessel fogadták. Erre még egy párszor megforgatta a lányt Pista gróf s mintha valami udvari dávával tánczolt volna, háromszorosa visszalépéssel meghajtotta magát tánczosa előtt s az után karra vette, hogy visszasetáljon vele helyére.

A lány arca a szilaj tánczban piros lett, mint a rózsza s keble pihgett, mint a fáradt madáré.

Az úri nép éljenzett és tapsolt, mikor a gróf befejezte a tánczot, a gróza-lyányok pedig bámultak, hogy Dorogi Mariska éppen nem látszott restelleni ezt az egész dolgot.

Dorogi Mariska, mikor nagyúri gavallérja helyére kiserete és újból meghajtotta magát előtte, illedelmesen megköszönte a kitüntetést.

— Nem tudom, susogá a lány piruló arczczal a gróf felé, hogy nem lesz-e ebből a dologból nagy baj.

— Nagy baj? — Kérdé a gróf megütözve.

— Igen, a vőlegényem nagyon haragos szemmel nézett rám.

— A vőlegények, mondá mosolyogva a gróf, mindig ilyenek voltak. Hanem, ha baj akar lenni, akkor csak üzenjen értem Mariska, ott leszek a védelmére. Azzal ismét meghajta magát és sietett a hercegnő felé, ki most indult egy kórsétára, hogy személt tartson a mulato nép felett.

— No, gróf, szolt a hercegnő a felje siető Stáray Pistának: ön feledhetlenné teszi ezt a napot a mi népünkre nézve.

— Ez mind önért van, hercegnő.

— Nagyon kedves, számíthat a hálamra.

A hangulat felséges volt. Amint a hercegnő körülsétálta a sátorot, Pista gróf intett és a cigány újra rákezdte.

— Herczegnő — szolt a gróf, szinte ittasulva a kedvtől — hadd lássa meg ez a nép, hogy miként tánczol egy hercegnő. — Ez lesz azután rá nézve feledhetetlen. A hercegnő zavarral nézett a grófra. Oly királyi tüntetéssel rendezett fogadtatás után — mely teljesen Stáray Pista műve volt — nem mert ellent mondani a grófnak.

— Megkérdem anyámat, hogy illik-e?

— Oh, mi nem illik egy Sámordy grófnénak.

A hercegnő a másik pillanatban Pista gróf karjai közt volt s kedves aprózással kezdték a csárdást.

A nép gyermekei felre álltak; mert a hercegnő példáját egyszerre követték a fiatal urak és dámak.

A táncz után, mely csak pár percig tartott, az egész fényes népség még egy kórsétát tett a sátorban, azután visszamentek a kastélyba.

A hercegnőt Pista gróf vezette és mikor a sátorajtón kilépnék: a sátor falához lapulva várt rájuk Szarvady Pista s mikor mellé ér a gróf: a legény megragadja karját és azt mondja neki egész fönhangon, hogy: máskor annak a lánynak békét hagyjon a méltóságos úrfi. Azt mondom, hogy ez legyen az utolsó!

Szerencsére a zenc szolt s így e fenyegetőzést alig hallotta más, mint a hercegnő és közvetlen környezeté. De azért ez mégis igen kínos hatást tett a grófra.

— Részeg ez a legény? — Kérdé ijedten a hercegnő.

— Nem vagyok! — Volt a legény ajkaról a durva felelet.

(Folyt. köv.)

pen nem megy, hát szavazzunk meg mindent, ez mégis csunya kis politikai játék volt. S ha úgy nézem az általam sőtét kamarának nevezett békekonferenciázásokat, minden nagyobb megerőltetés nélkül azon rezultátumra jutok, Horánszky és még egy pár tagot kivéve, hogy képesek lesznek olyan javaslatot tenni, hogy Bánffy megzavartassék még az indemnitás is. Mert hiszen azt mondják ezek az urak, hogy sietetni kell Bánffy elmenetelét, s már készek beleegyezni abba is, hogy a bukott miniszterelnök helyére Br. Fejérváry jöjjön.

Báró Fejérváry?! — Gavallér úri ember és hazudni mint miniszterelnök, vagy miniszter, még a politikusi kedvéért se fog soha. Ámde ebben az urban nincs egy porcika magyar. Megmutatta mikor Hentzit dicsőítette. S emellett közöshadseregbeli altábornagy.

Hát katonai diktatura alá akarja vatali vezetni Magyarországot?! S ezért a cseréért kellene megbuktatni Bánffy Dezsőt?!

Ez azután szomorú eredménye lenne az ellenzék küzdelmének.

A békeurak révén még ezen helyzet-hez is eljuthatnánk.

Szerencse azonban, hogy az ellenzék zöme szilárdul és rendületlenül áll és nem fog felülni olyan kibontakozási tervezeteknek, melyek ezen küzdelem szegyenletes kudarcához vezetnének.

Ezt a nyolcz napi szünetet is azért eszelték ki, mert az ellenzéki képviselők harcziás elemei már unják a komédiát s mindennap találkoznán a Ház folyosóján, lelkesíthették egymást a békétárgyalások után minden esetre beköszöntő nagy parlamenti harczra. Tehát csak szünetet kell adni a honatyáknak, hogy ne találkozhassanak mindennap, de biztatgassák föl egymást. Azonban ez a politikai csel fogás nem használ, mert azok, akik minden harczra készek ebben a küzdelemben, mindennap összejönnek tanácskozni s készen várják a fejleményeket.

S mert ismétlem, hogy a király Bánffy Dezső kedvéért az alkotmányt megsérteni nem fogja, s mert az adó és ujoncz szükségése mindennap égetőbben lép föl, ha magától nem távozik Bánffy, akit ma már nem is lehet formális miniszterelnöknek tekinteni: távozni fog a király parancsára.

Az ellenzék győzelme tehát kétségtelen s jövő csütörtökig végleg eldőlt a kormány sorsa.

Addig már elvárhatunk.

Sima Ferencz.

Italmérés.

Új törvény fekszik az országgyűlés asztalán. Az állami italmérsi jövedékről s különösen az italmérsi engedély kiadásáról szól az törvényjavaslat.

Előre bocsáthatjuk, hogy ezzel is egy új kortestörvény akar a kormány megalkotni, mert az italmérsi engedély megadása és elvonására új és mondhatni korlátlan jogot biztosít a pénzügyigazgatóságok számára.

E törvény javaslatot bővebben fogjuk ismertetni közönségünkkel, mert hiszen ez egy rendkívüli egzisztenciális érdekert érint. Egyelőre legérdekesebbnek tartjuk a törvényjavaslat azon feltevéleit hozni nyilvánosságra; melyek szerint jövőre az italmérsi engedélyek kiadatnak. Ime egy kis kép:

Az engedély-illeték meghatározásánál az üzletek terjedelmükhöz képest Budapesten hét, másutt öt osztályba soroztatnak.

Engedély-illeték fejében minden évre fizetni tartoznak:

I. mindazok, a kik korlátlan kimérésre bírnak engedéllyel:

1. Budapest székes főváros területén 1400 1000, 600, 400, 200, 100 vagy 60 koronát;

2. a törvényhatósági joggal felruházott vagy rendezett tanácsú városokban, és oly községekben a melyek törvényhatóságnak vagy törvényszékek székhelyei, abban az esetben, ha népességük:

a) 20.000 léleknél nagyobb: 300, 200, 150, 100 vagy 50 koronát;

b) 10.000—20.000 lélekből áll: 200, 150, 100, 80 vagy 40 koronát; és

c) 10.000 léleknél kisebb: 150, 100, 80, 60 vagy 30 koronát

3. más községben abban az esetben, ha népességük:

a) 20.000 léleknél nagyobb: 150, 100, 80, 60, vagy 40 koronát;

b) 20.000 léleknél kisebb: 100, 80, 60, 40 vagy 20 koronát;

II. azok, a kik kis mértékben való elárúsítás mellett, vagy a nélkül, szeszest italok poharazásával és útezára való kimérésével is foglalkoznak, továbbá azok a kávéások, cukrászok és csemegekereskedők, a kik a kis mértékben való elárúsítás és poharazás mellett vagy a nélkül, sörnek és bornak palackozkban való kimérésére bírnak engedéllyel, az I. alatt megállapított tételek négyötödét;

III. mindazok, a kik kis mértékben való elárúsításra bírnak engedéllyel, a mennyiben a jelen törvényszakasz II. IV. vagy VI. pontja alá nem esnek, továbbá mindazok, a kik kis mértékben való elárúsítás mellett vagy a nélkül poharazással vagy kis mértékben való elárúsítás mellett vagy a nélkül, útezára való kiméréssel is foglalkoznak, az I. alatt megállapított tételek háromötödét;

IV. azok a kereskedők és szatócsok, a kik rendes üzletükön kívül melléküzletként csak kis mértékben való elárúsítással foglalkoznak, az I. alatt megállapított tételek felét;

V. mindazok, a kik szeszest italoknak csak poharazására bírnak engedéllyel, az I. alatt megállapított tételek kétötödét; és

VI. azok a bortelemelők, a kik saját termésű bornaknak kis mértékben való elárúsítására bírnak engedéllyel, abban az esetben, ha az elárúsítást állandóan, vagy az évnek nagyobb részében gyakorolják, az I. alatt megállapított tételek egyötödét, abban az esetben pedig, ha az elárúsítást az évnek kisebb részében gyakorolják csak, ezeknek a tételeknek egytizedét.

18. §.

A korlátlan kimérésre szóló engedélyek után a 26 §. I. pontja értelmében megállapított illetéknek minden lélek után:

1. Budapest székes főváros területén legalább 300 koronát;

2. a törvényhatósági joggal felruházott, vagy rendezett tanácsú városokban és oly községekben, a melyek törvényhatóságnak, vagy törvényszékek székhelyei, abban az esetben, ha népességük

a) 20.000 léleknél nagyobb, legalább 150 koronát,

b) 10.000—20.000 lélekből áll, legalább 100 koronát, és

c) 10.000 léleknél kisebb, legalább 80 koronát;

3. más községekben, abban az esetben, ha népességük

a) 20.000 léleknél nagyobb, legalább 80 koronát,

b) 10.000—20.000 lélekből áll, legalább 60 koronát, és

c) 10.000 léleknél kisebb, legalább 40 koronát kell kitennie.

Ha ez a minimális összeg a kivétési időszak kezdetén meglévő kimérsi üzleteknek jogerőssé vált osztályba sorozása szerint el nem érnék, az egyes üzletek után a 16 §. I. pontjának megfelelőleg meghatározott tételek szerint megállapított illetékek a pénzügyigazgatóság által arányosan akként emelendők fel, hogy a fenti minimum eléérassék. Ily esetekben a három évi kivétési időszakon belül keletkezett üzletekre is a megfelelő felemelt illetéktelét rovandó ki.

Oly községek, melyeknek népessége 500 léleknél kisebb, úgy tekintendők, mintha a népességük 500 lélekből állana.

Ha valamely község népességének száma 500-zal maradék nélkül nem osztható, a 100-at meghaladó maradék teljes 500-nak vétetik, kisebb maradék pedig figyelembe nem jön.

19. §.

A jogervényesen megállapított engedély-illeték a három évi kivétési időszakon belül csak akkor eshetik változás alá, ha az üzlet helyiségbe helyeztetik át, vagy pedig ha az üzlet jellege változik.

Ha eddig vártunk . . .

A városi statutum módosításáról van szó, melyet még a legközelebbi általános tisztújítás előtt kellett volna keresztül vinni. Azonban húzódtott a dolog éveken át s most mint régi restancia kerül a városnál elintézésre. Az a kérdés, hogy a nagy restanciának elintézése időszerű-e ma s ha már eddig vártunk utána, a nem volna-e czélszerű egyidőre félretenni az ügyet, hogy azután városunk közigazgatásának statuas szervezete úgy legyen megállapítható, hogy az hosszú időre szolgálhasson közigazgatásunk bazisául?

En azt mondom, hogy tegyük félre a munkát — egyidőre!

Tegyük félre azért, mert a tervezetben, melyet a bizottság megállapított, olyan kardinális átalakítások és javaslatok foglaltatnak, melyek a tervbe vett közigazgatási reformmal, egyenesen a város hátrányára jönnek élénk összeütközésbe.

Tervben van ugyanis a statutum módosításánál a tisztikvalifikáció szélesebb alapokra való fektetése; tervben van a tisztifizetések korkövetelle rendezése; tervben van a tisztviselők nyugdíjazása ügyének végleges eldöntése és a nyugdíjazás arányának megállapítása.

Mindezek nagy feladatok s különösen a fizetésfelemelés és a nyugdíj-ügy rendezése a városi közpénztárra nézve igen fontos kérdést képeznek, melyekkel szemben komolyan számolni kell a küszöbön álló közigazgatási reformmal.

Véletlenül abban a helyzetben vagyok, hogy félig-meddig ismerem azon reformtervezet, mely közigazgatásunk államosításának messzemenő céljait állapítja meg, a mely tervezet a mint a mai ex-lex állapotból kibontakozik az ország, a kormányának legelső akezióját fogja képezni.

Ez alkalommal nem képezheti feladatomat vitázni a felet, hogy helyes-e a közigazgatás államosítása, vagy nem, csak rá kell mutatnom a közel jövő eshetőségére, sőt mondhatnám valóságára, hogy a közigazgatás reformja törvényhozásilag lesz, — mondjuk egy év alatt — rendezve.

Ezen reform-tervezet bőven foglalkozik a tisztviselők kvalifikációjának kérdésével, a fizetések és a nyugdíj-ügy rendezésével. És a mi különösen a fizetéseket és a nyugdíj-kérdést illeti; a városi tisztviselők egy jelentékeny részének anyagi sorsa a törvény-tervezet szerint az állam feladatát képezi. A rendőrség és az államosítandó árvaügykezelés körébe eső hivatalnokok fizetése, nyugdíjának ügye az államkincstár terhét fogja képezni.

Ha most már mielőtt e törvény megalkottatnék, a város belemegy a tisztis létszám végleges megállapításába, fizetés rendezésébe s különösen a nyugdíj-alap meg-

